

Aprópénz

Egy valamirevaló kocsmá, másképpen talponálló, még mindig üzemelt a környéken. Hármat biztosan tudott a közelben. Máskülönbén szerte a városban is akadnak efféle egységek. Olyanok, mint a Szovjetunió. Vagy mint az USA, ezerszeres kicsinyítésben. Az összekovácsoló forma, ember, ki itt belépsz, olyan leszel. Hogy nem leszel. Megszűnsz létezni, de föltétlenül hasonlítani fogsz.

Amikor a pultra szórta az aprót, a kocsmáros kelletlenül ingatta a fejét. Tízesek, húszasok, néhány ötvenes. Koppant, sunyin világgá akart gurulni egy rézhasú százforintos. A kocsmáros fürgén utána nyúlt, hopp. Elkapta, mögötte mosolygott Samantha Fox, a sarokban Diego Maradona-poszter.

– Bazmeg, fiam.

A férfi beszívta az állott levegőt.

– Bocsánat.

– Ez a harmadik – mondta a kocsmáros, ráemelte három ujját. – Harmadjára jössz nekem ilyenekkel, mi a kifsaszom vagy te, koldus?

– Dehogyan.

– Akkor? – nem durván, inkább érdeklődve kérdezte.

– Tanár vagyok.

A kocsmáros, nem látszott különben rosszindulatú embernek, röhögött.

– Ó. Hát ja, akkor az vagy. Már ne haragudj.

– Nem haragszom.

Megkapta a kis barna felest és a pohár sört, menekült lefelé a hab a pohárfalon. A maréknyi apró súlyából ítélve volt még egy köre. Ha nem elég, legközelebb kifizeti. A részeg Pilinszkyt egyszer Londonban kirabolták. Sok, nagyon sok pénzt vettek el tőle, jó kis bakeliteket akart venni. Költőpénz, milyen érdekes. Dichtergeld. Poetmoney, a költő elkölti az életet. Mindent elkölt. Közben pedig? Igenis, a költő alkotó. Aztán pedig a mecénatúra évezredes, nagyon is helyénvaló intézménye. A költő a szabadság bajnoka, hőse, csicskája, ahogy tetszik, ennek fejében, vagy ezt a pimaszságot, ezt a hiábavaló magának valóságát kiegyensúlyozandó, ki kell nyújtania a tenyerét. Ide tessék. Kérem. Kérnie kell, olykor könnyörögnie, aztán hajlongva köszönnie. Goethe Károly Ágost bizalmasa lett, titkos tanácsadó, megmondta, hogyan épüljenek a boltíves udvarházak, mi legyen a komor, félhomályos erdőkkal. Wallace Stevens egy biztosítótársaságnál vállalt állást, neki sem kellett kérnie, cégvezető lett, helyettes vagy mi.

Hétköznap ment a lakáshoz, csütörtök délután. Az anyának, akinek a lényé piros-kék akvarellrajz volt, és akit egyszer-kétszer látott egy suhanásnyi pillanatra, ez volt a barátnős napja, az apa pedig dolgozott. Üzlet. Mint egy örökgár, soha nem áll le, üzlet, üzlet. Egyáltalán nem tudta, mi az apa elfoglaltsága.

– Jó napot kívánok – mondta a gyerek mindig, amikor ajtót nyitott.

– Szervusz.

A fiút láthatóan nem érdekelte, mit magyarázott, mit olvasott föl neki, szép vonású arcával nézett oldalra, kifelé bámult, át az orchideás ablakon. Ötödik emelet, tágas terek, olasz designbútorok, gazdag kínálatú bárpult, leanderekkel teleültetett terasz a tetőtérben, ott úszik és remeg a város tehetősebb túlpártja. Az az újuló zöld a Margitsziget, egy eszelős, boldogtalan lényről kapta a nevét, fölötté Buda emelkedő, rétegződő dombjai, mint egy kiterített halványzöld kabát, melyen nagy fehér gombok a villaházak, a kispaloták. Gül baba rózsás síremléke elbújik az épületek és természeti események hullámverésében. Hanem az a nagy, döglődő monstrum építkezés, ami éveken át, télen és nyáron uralta a meredeken fölfutó domboldalt, annak a látványa bizony az ember szemébe ötlük. Szállnak a felhők, külön-külön, mintha undok ellenségei lennének egymásnak. Amikor öszszesimulnak, aláküldik a szürkéséget, majd esni kezd, az is olyan, mint a Szovjetunió. Olyan lesz, mint az USA. A tífuszos Mandelstam a halála előtt még pénzt is kért, ruhára.

– Na, szerinted ez mi volt?

– A rövidebb a vers. A hosszú a történet.

– Igen, jól mondod, de lehet a vers hosszú is, és lehet rövid a történet. A rövid történet is próza. A próza az, hogy mesélünk.

– A vers nem mesél?

– Máshogyan mesél. Ez mi volt, amit az előbb olvastam?

– Őőőő... történet volt. Próza.

– Vers volt. Szerinted miről beszélt a költő?

– Rámozdult egy monszter.

– Jól mondod. És?

– Birkóztak. Verekedtek! Aztán az az izé ráült az aranyra.

A gyerek ült, nézett rá, nem látta. Finom arca volt, olyan tutankamonos. Finom ujjak, minden finom volt rajta, mint akit folyékony, langyos fémben fűrdettek születése óta. Amikor egyszer korábban megjött az apja, jól hasba bokszolta. A gyerek meggörnyedt, némán öklendezett. Nem szólt. De tudta, mit kell csinálni, rutinosan kezdett lélegezni.

– Irodalomból megbukni – csóválta a fejét az apa –, megáll az eszem. Versből!

– Kijavítjuk – mondta ő.

Legközelebb a kocsmárosnál inkább a saját pénzével fizetett. Az meg nézte a kék ezres papírját.

– Mi van, tanár úr, fizetésemelés?

– Az.

Samantha megértően mosolygott. Amikor lépett kifelé, megcsörrent a zsebében a sok húszas. Vajon hallották-e.

A legközelebbi korrepetáláson megint összefutott az apával, aki előadta, hogy tud verseket. Kívülről. Az *Altatót*. Elszavalta neki az *Altatót*, szépen mondom, tanár úr? Igen, kifejezően. Az apa aztán odahajolt a gyerekekhez, jegyezd meg, fi-am, hogy a rím nem passzol, hanem cseng. Bong. Érted? Cseng. Meg bong! Elandalít! Hirtelen imitált egy jobbot, a gyerek meg se moccan. Az apa már a lakásajtónál dúdolt, zörgött a rengeteg kulcsaival.

– A szimbolizmust tanuljuk, tudod.

– Tudom.

– Nézd meg ezt a verset, írd le, melyik a legfontosabb szó benne. Van-e olyan.

– Jó, megkeresem.

Kiállt a teraszra, látta, hogy az apa nagy fekete autóval dörög el.

A fiú egész óra alatt bámulta a másik oldalt, a dombokat, a zöldet.

– Olyan – mondta egyszerre.

– Micsoda.

– Az a szörny. A monszter, aki ráült az aranyra, Olyan a szörny, mint az – és a budai oldal félbehagyott építkezésére mutatott.

– Okos vagy. Képzeld rá a pofáját, a szemét, a tátogó száját, a hatalmas betonfogakat.

– Odaképzelttem.

– Mit tanulunk?

– A szimbo...

– ...lizmust.

– Azt.

Vége volt az órának, a fiú hátrament, az ő szobájába, kicsit zörgött a félig hajtott ajtó mögött, végül előhozott egy nagy, színes hengert. Star Wars-matricák borították, Anakyn Skywalker, Padmé hercegnő, Sith nagyúr, jedik. Lepattintotta a henger fedelét, belemarkolt. Kétszer markolt bele. A doboz műanyagfedelén fehérlett egy fölirat is.

Robi zsebpénze.

– Ez a te pénzed?

– Apa azt mondta, ha ilyen hülye vagyok, nekem kell fizetni a tanár urat.

A fiú szedett még egyszer.

– Ennyi elég?

– Elég, köszönöm.

Állt egy kicsit a Szovjetunió ajtaja előtt. Vagy az USA bejáratánál. Németország? Súlya alapján három kört tett ki a pénz. Három kört rendel a múlhatatlan világműzsával, Samantha Foxszal. Akkor eszébe jutott, melyik szót találta meg a fiú. Ott feketéllett a papírlap közepén, mint egy kétbetűs vers, ceruzával írta le.

Én.